

Verksamhetsplan för 2021

FoU Nordväst

Anna Gärdegård



Innehåll

Mål och uppdrag	2
Styrning och organisation.....	2
Praktiknära forskning	3
Omvärldsanalys.....	3
Målarbete utifrån en programlogik	4
Effektmål	5
Resultatmål.....	5
Uppdrag och projekt.....	5
Aktuella uppdrag och projekt	8
1. Stöd att utveckla professionen.....	8
2. Stöd för metod- och kvalitetsutveckling	9
3. Stöd till kunskapsspridning	12
4. Främja samverkan	13
Förutsättningar i form av personal och ekonomi.....	14

Mål och uppdrag

FoU Nordväst är ett kunskapscentrum för de nordvästra kommunerna (Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby) i Stockholms län inom områdena ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser, barn och unga samt missbruk och socialpsykiatri.

I det avtal som tecknades i maj 2018 fastslås att i FoU-verksamhetens uppdrag ingår att:

1. vara ett stöd i kommunernas arbete med att utveckla professionen utifrån forskning, brukarnas erfarenheter och den erfarenhetsbaserade praktiken;
2. erbjuda teoretisk kunskap och med den som grund stödja kommunerna i arbetet med att genomföra och utveckla systematisk uppföljning och utvärdering;
3. bedriva omvärldsbevakning genom att synliggöra erfarenheter samt sprida goda exempel och information om forskningsresultat inom det sociala arbetsfältet;
4. främja samverkan med universitets- och högskoleinstitutioner, andra FoU-verksamheter och myndigheter samt med praktiken inom det sociala arbetsfältet.

Syftet med verksamheten är att stödja ingående kommuner i arbetet med att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst och en god kvalitet inom kommunernas individ- och familjeomsorg. Ägarskapet för utveckling finns hos berörda verksamheter i nordvästkommunerna. FoU Nordvästs uppgift är att stödja förändringsprocesserna genom att bidra med teoretisk kunskap, omvärldsbevakning, samt uppföljning- och utvärderingskompetens. Vidare ska FoU verksamheten vara en mötesplats mellan forskning och praktik. I forskning- och utvecklingsprojekten eftersträvas en interaktiv ansats med hög grad av praktikermedverkan.

Styrning och organisation

FoU Nordväst är en kommungemensam verksamhet. Sollentuna kommun är huvudman för verksamheten och svarar för lokaler och den löpande verksamheten, inklusive fullt arbetsgivaransvar för anställda i verksamheten och ev. uppdragstagare.

Socialchefsgrupp, vilken utgörs av förvaltningschefer, är styrgrupp för verksamheten.

Ett FoU-råd bestående av en representant från varje kommun samt med FoU-chefen som ordförande bidrar till idéproduktion och kommunikation mellan ingående kommuners verksamheter och FoU Nordväst.

Verksamheten vid FoU Nordväst leds av en tf enhetschef. Detta är en tillfällig lösning under år 2021 då former och huvudmannaskap för FoU Nordväst kommer att utredas.

Under året kommer FoU Nordväst att samlokaliseras med FoU nu i deras lokaler på Jakobsbergs sjukhus. Syftet är att skapa förutsättningar för en ökad grad av samarbete och samnyttjande av resurser.

FoU Nordvästs uppgift är att arbeta utifrån de behov som finns hos verksamheter i de ingående kommunerna. Enhetens unika position, med insyn i åtta kommuners arbete samt engagemang i nationella nätverk, gör det möjligt att fånga upp tankar, idéer och behov som finns i kommunerna och med detta som utgångspunkt föreslå och initiera relevanta uppdrag att fokusera på.

Varje kommun ansvarar för organiseringen av det lokala FoU-arbetet.

Praktiknära forskning

I arbetsprocessen för det praktiknära forskningsarbetet eftersträvar FoU Nordväst en interaktiv ansats. En förutsättning för att skapa en interaktiv process är att berörda verksamheter är och görs delaktiga i delar av forskningsarbetet så som att hitta intressanta forskningsfrågor, hur data kan samlas in, analysera preliminära resultat och att sprida kunskaper och erfarenheter i ett vidare sammanhang.

Oavsett omfattning av uppdrag är en viktig utgångspunkt att de arbeten som igångsätts och bedrivs är av intresse för flertal verksamheter.

Omvärldsanalys

Nedan sammanfattas några av de strömningar och händelser som antas få betydelse för socialtjänstens arbete under 2021 och framåt och där FoU kan utgöra ett stöd.

Covid-19

Det finns mycket att lära av de förändringar som skett inom socialtjänsten. Socialtjänstens arbete kommer med stor sannolikhet att präglas av pandemin under större delen av 2021. Ökad arbetslöshet, ökad psykisk ohälsa, risker för ökat våld och missbruk kommer att hanteras av socialtjänsten. Omställningen med hänsyn till social distansering har redan under år 2020 lett till nya digitala arbetsmetoder, nya former för möten och strukturer för hemarbete. Kunskapen om hur socialtjänstens klienter uppfattar förändringarna är fortfarande knapp. Deras erfarenheter kommer att bli viktiga i utvärderingar av hur pandemin påverkade socialtjänstens arbete och insatser.

Kunskapsbaserad socialtjänst

Politiken har sedan flera år pekat på betydelsen av en kunskapsbaserad socialtjänst. Inte minst understryker satsningarna på tillämpad välfärdsforskning som hanteras av forskningsrådet Forte detta. Förhoppningen är att forskning och praktik kan knytas närmare varandra genom dessa satsningar. FoU Nordväst är involverade i två av dessa projekt: Nyttan med evidens för brukarna och Barnets färd i den sociala barnvården.

Utredningen av socialtjänstlagen har gått ut på remiss och en central förändring att förbereda sig på är ökade förväntningar på en kunskapsbaserad socialtjänst. I den kunskapsbaserade socialtjänsten är brukarnas erfarenheter och preferenser viktiga vilket medför att behovet av undersöka deras perspektiv blir nödvändigt. En annan viktig del i en kunskapsbaserad socialtjänst är systematisk uppföljning som kan bidra till lokal kunskap, men också till regional och nationell kunskap. Aktiviteter som kan påskynda den utvecklingen är kanske det viktigaste som ett FoU kan göra. Vidare kommer behovet av att kunna beskriva, i syfte att kunna värdera, arbets sätt att öka. Socialtjänsten måste kunna beskriva varför vissa arbets sätt väljs, hur de antas fungera och vilka resultat som uppnås. I detta arbete kommer professionens och brukarnas erfarenheter att vara viktiga tillsammans med kunskap från forskning.

RSS

Inom ramen för kunskapsstyrning spelar de regionala samverkans- och stödstrukturerna en viktig roll. Här har Stockholms län fortfarande ett arbete att göra i fråga om organisation och styrning. Statliga bidrag fördelas via RSS och möjliggör regionala och delregionala satsningar. FoU Nordväst är en viktig delregional pusselbit i RSS Stockholm. Här kan FoU Nordväst verka för att befintlig RSS-struktur i länet ska bli känd för nyckelfunktioner i våra kommuner.

Personalförsörjning

En stor del av kommunernas nyanställda socionomer saknar arbetslivserfarenhet och är i stort behov av introduktion i yrket. Diskussionen har främst rört socialsekreterare inom barn och unga men behovet finns också inom missbruk och beroende och andra enheter. FoU Nordväst samordnar sedan flera år en basutbildning inom barn och unga och en utbildning inom missbruk finns färdigställd i syfte att introducera i yrket. Samtidigt har frågan lyfts av SKR där Yrkesresan erbjuds kommunerna.

Trygghetsskapande arbete

Flera stora satsningar görs nu på ökad kunskap inom våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Inom dessa områden efterlyses både kartläggningar av förekomst och verksamma arbetssätt. FoU Nordväst följer detta arbete.

Socialtjänsten arbetar också med dem som försöker söka sig bort från kriminalitet och destruktiv livsstil och här behövs ny kunskap om hur ett sådant stöd ska utformas. Samarbete mellan flera myndigheter förordas, liksom mellan socialtjänst och polis. Här finns det utredningar på gång, Kommunernas brottsförebyggande arbete och BRÅs uppdrag om avhopparverksamhet.

Placerade barn

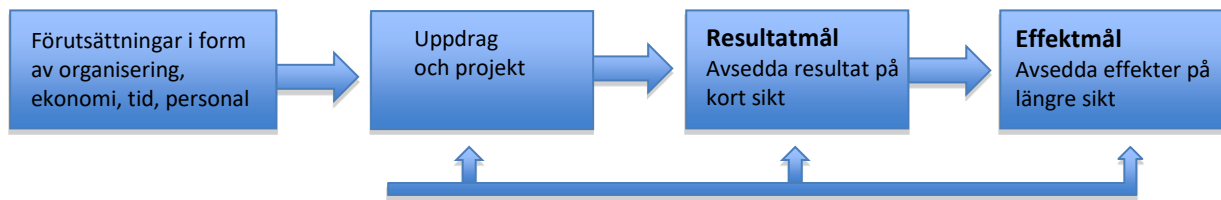
Den massmediala uppmärksamheten av "Lilla hjärtat" satte fokus på placerade barns behov. Nya lagar har snabbt klubbats igenom av Riksdagen och diskussionen fortsätter om hur barnrättsperspektivet ska kunna stärkas. FoU Nordväst har sedan länge arbetat med frågan. Flera av FoU Nordvästs projekt fokuserar just på placerade barn. Under 2020 blev barnkonventionen lag. Det är ett arbete som behöver fortsätta samt fördjupas.

Målarbete utifrån en programlogik

FoU Nordvästs uppgift är att arbeta utifrån de behov som finns i ägarkommunerna. Det är delägarna som beslutar om enhetens verksamhet, prioriteringar och aktiviteter. Det innebär att FoU-enhetens arbete är beroende av vad som händer i kommunerna men också av vad som händer nationellt. På grund av enhetens unika position (med insyn i åtta kommuners arbete) är det möjligt att fånga upp tankar, idéer och behov och med detta som utgångspunkt föreslå och initiera aktuella och relevanta studier. Även om ett uppdrag eller projekt initialt kan ta sin utgångspunkt i en särskild verksamhet eller beröra några av nordvästkommunerna är det viktigt att säkerställa att de uppdrag och projekt som bedrivs är av intresse och till gagn för flertal verksamheter och kommuner.

För att än mer förtydliga verksamhetens arbete och målsättning, och därmed också ringa in vad verksamheten behöver fokusera på föreslås en strategisk utgångspunkt i en programlogik. Kortfattat innebär det att strukturera arbetet utifrån följande modell:

Figur 2. Målarbete utifrån en programlogik



Andra påverkande faktorer

Effekt mål

Effekt målet är att stödja ingående kommuner i arbetet med att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst med god kvalitet som ger resultat för brukaren.

Resultatmål

1. **Stöd att utveckla professionen:** utveckla professionen utifrån forskning, brukarnas erfarenheter och den erfarenhetsbaserade praktiken
2. **Stöd för metod och kvalitetsutveckling:** Erbjuder teoretisk kunskap och stödja kommunerna i arbetet med att genomföra och utveckla systematisk uppföljning och utvärdering
3. **Stöd till kunskapsspridning:** bedriva omvärldsbevakning och sprida goda exempel och information om forskningsresultat inom det sociala arbetsfältet
4. **Främja samverkan:** med universitets- och högskoleinstitutioner, andra FoU-verksamheter och myndigheter samt med praktiken inom det sociala arbetsfältet.

Uppdrag och projekt

Resultatmålen kan följas upp genom de uppdrag och projekt som planeras och genomförs. I de gemensamma aktiviteterna skapas gemensam kunskap som utgör ett underlag för det lokala utvecklingsarbetet och forskningsbaserad kunskap. Ansvaret för att driva det lokala utvecklingsarbetet ligger hos respektive verksamhet, medan ansvaret för att generera och synliggöra forskningsbaserad kunskap ligger på FoU-enheten.

FoU Nordväst kan i samarbete med kommunerna bidra till att utvinna lokal kunskap. Material och data som FoU Nordväst samlar in, analyserar och sammanställer resulterar i olika former av presentationer som exempelvis rapporter, kartläggningar, minnesanteckningar, bilder och grafer. För att sprida framtagen kunskap behöver ansvaret delas: FoU Nordväst har ansvaret att presentera resultaten i lämpliga format (digitalt, tryckt och muntligt) samt föreslå och arrangera forum för kunskapsspridning. Kommunerna har ansvar för att efterfråga resultaten och engagera FoU Nordväst för att diskutera och reflektera över den lokalt utvunna kunskapen. Kommunerna ansvarar även för att utveckla ett mottagande i kommunen där resultaten kan diskuteras och följas upp exempelvis på enhetsmöten, APT, planeringsdagar, avdelningsdagar eller nämndmöten.

FoU Nordvästs ambition är att vara lyhörd för ägarparternas behov av kunskapsstöd i relation till planerade och befintliga utvecklingsarbeten. FoU Nordväst strävar efter att vara tillgänglig för att diskutera projekt och utvecklingsidéer.

Aktuella uppdrag och projekt

Nedan listas aktuella uppdrag och projekt under verksamhetens fyra resultatmål: 1) Stöd att utveckla professionen; 2) Stöd för metod och kvalitetsutveckling; 3) Stöd till kunskapsspridning och; 4) Främja samverkan.

I första kolumnen *Uppdrag* presenteras engagerade kommuner och huvudansvarig medarbetare. Asterisk (*) innebär att projektet är externt finansierat. Lista på ansvariga: MÅ = Martin Åberg; Anna Gärdegård = AG; SH = Sofi Hedman; YSW = Ylva Spånberger Weitz; PS = Palle Storm; BK = Baharan Kazemi

1. Stöd att utveckla professionen			
<u>Uppdrag</u>	<u>Aktivitet</u>		<u>Verksamhet</u>
Basutbildning barn och unga (Samtliga kommuner) SH	<ul style="list-style-type: none"> - årligen följa upp basutbildningen och kommunicera resultatet muntligt till styrgrupp - fortlöpande träffa styrgruppen för basutbildningen för att planera för kommande basutbildning under 2021/2022 		Barn och unga
Soc för unga* (Sollentuna) YSW	<ul style="list-style-type: none"> - slutföra datainsamling i följeforskningsprojekt (finansierat av Forte) - hålla ett analysseminarium med praktiker för att diskutera preliminära resultat - publicera resultat från projektet, inklusive en sammanfattande FoU-rapport 		Barn och unga
Medforskare/Praktikertjänst (Samtliga kommuner) AG	<ul style="list-style-type: none"> - fortsatt främja möjligheten för praktiker att knytas till olika projekt på del av sin tjänst alt. genomföra verksamhetsnära studier med stöd av personal vid FoU - utveckla och tydliggöra vad rollen som medforskare innebär 		Övergripande

2. Stöd för metod- och kvalitetsutveckling

<u>Uppdrag</u>	<u>Aktivitet</u>	<u>Verksamhet</u>
<p>Öppna Jämförelser (Samtliga kommuner)</p> <p>MÅ</p> <p>AG</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utveckla arbetet kring ÖJ och arbeta för att inkludera andra uppföljningssystem - Hålla resultat- och analysmöten för att identifiera gemensamma utvecklingsområden - Hålla ifyllnadsseminarium - Undersöka och föreslå hur FoU Nordväst kan utveckla stöd för användning av systematisk uppföljning 	Övergripande
<p>ASI Ubåt (Samtliga kommuner)</p> <p>AG</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Erbjuder nya workshops om systematisk uppföljning kopplat till ASI och UBÅT - Anordna slutseminarium för workshopdeltagare från 2020 	Missbruk
<p>Implementeringsstöd (samtliga kommuner)</p> <p>AG</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Erbjuder implementeringsstöd vid införande av nya arbetssätt - Erbjuder stöd att beskriva, värdera och kvalitetssäkra arbetssätt och metoder enligt det danska verktyget Lovende praksis 	Övergripande
<p>Karlstadsmodellen (Sollentuna)</p> <p>YSW</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Leda analysseminarium tillsammans med familjehemsgruppen i Sollentuna - Skriftlig sammanställning av resultatet 	Barn och unga
<p>MI-arbete (samtliga kommuner)</p> <p>AG</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Erbjuder stöd i samband med kommunernas nätverksträffar för MI-coacher - Anordna en boosterdag för MI-coacher - Kvalitetssäkra MI-arbetet genom inspelning och kodning av samtal 	Övergripande

<p>Placerade barn och ungas tillgång till hälso- och sjukvård i Stockholms län* (Samtliga kommuner) BK</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Presentera rapporten - Fördjupa frågeställningar i samråd med FoU-rådet 	<p>Barn och unga</p>
<p>Nytta med evidens för brukare* (Samtliga kommuner, FoU nu, Äldrecentrum, FoU Nordost och KI) AG</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Under våren genomföra en sista workshop omgång (inom ramen för projektet) om anpassningar och följsamhet vid implementering av nya metoder och arbetssätt genomföra insamling av data för forskning - Genomföra insamling av data för forskning 	<p>Övergripande</p>
<p>Forskningsstudie Barnets färd i den sociala barnvården. Longitudinell uppföljning och lokala utvärderingsstrategier* (Samtliga kommuner samt SU) MÅ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Delta en i 6-årig forskningsstudie om barn och unga i barnavårdssystemet - Bistå i kontakterna mellan kommuner och SU - Bistå i arrangemang där kommunerna bidrar till analysen av materialet 	<p>Barn och unga</p>
<p>Utvärdering av insatsen "Extra-vuxen"* (samtliga kommuner samt Maskrosbarn) BK</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formulera en projektplan och utvärdera insatsen Extravuxen 	<p>Barn och unga</p>
<p>Brucarundersökning av placerade barn samt hemlöshet i Solna* BH och MÅ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Brucarundersökning av placerade barn i Solna - Inventering av hemlöshet i Solna 	<p>Barn och unga Integration</p>

<p>Arbetsätt för socialtjänstens arbete med personer som lever under hedersrelaterat våld och förtryck (samtliga kommuner) PS</p>	<p>- Arrangera workshops och spridningsseminarier om arbetsätt, metoder och goda exempel till yrkesverksamma inom socialtjänsten som i sitt arbete möter personer som lever under hedersrelaterat våld och förtryck</p>	<p>Integration</p>
<p>Prata med barn* (Samtliga kommuner och FoU Nordost) BK</p>	<p>- Utifrån resultatet från en kartläggning initiera och samordna ett utvecklingsprojekt för användarnytta kopplat till hemsidan</p>	<p>Barn och unga</p>

3. Stöd till kunskapsspridning

Uppdrag	Aktivitet	Verksamhet
Socialtjänstdagen i nordväst (Samtliga kommuner) MÅ	<ul style="list-style-type: none"> - Arrangera Socialtjänstdagen FoU Nordväst tillsammans med praktiker i nordvästkommunerna för att sprida goda exempel på lokalt utvecklingsarbete - Utvärdera den digitala versionen av Socialtjänstdagen 2020 	Övergripande
BBIC-samordning (Samtliga kommuner) SH	<ul style="list-style-type: none"> - Arrangera och leda nätverksträffar för BBIC-utbildare och BBIC-ansvariga - Delta på Socialstyrelsens nationella BBIC-träffar och sprida relevanta kunskapsprodukter från nationella aktörer till kommunerna - Stödja kommunerna att genomföra grundutbildning i BBIC för nya socialsekreterare 	Barn och unga
Konferens- och nätverk	<ul style="list-style-type: none"> - Delta och bidra till FoU Välfärds arrangemang: endagskonferenser samt årlig konferens - Delta i ett nationellt kommunikationsnätverk kopplat till FoU Välfärd - Bevaka, driva och sprida kunskaps- och utvecklingsarbete inom den sociala barnavården och missbruksområdet med stöd av nationellt nätverk av regional utvecklingsledare samordnat av SKR (Regional utvecklingsledare) - Följa arbetet i befintliga chefsnätverk i nordvästkommunerna - Delta i regionalt nätverk för funktionshinderfrågor i Stockholms län - Delta i arrangemang om digitalisering och funktionshinder tillsammans med andra FoU-enheter 	Övergripande
Information om FoU Nordväst MÅ	<ul style="list-style-type: none"> - Ge information om FoU Nordväst i pågående basutbildningar och vid förfrågan ge information om FoU Nordväst antingen hos FoU eller i kommunerna. - Publicera en 20-årsjubileumsskrift om FoU Nordväst 	Övergripande

Digital kommunikation (Samtliga kommuner)	<ul style="list-style-type: none"> - Publicera allt internt producerat material på hemsidan - Kontinuerligt skicka ut nyhetsbrev - Kontinuerligt publicera information på Facebook om aktuella frågor inom det sociala arbetsfältet, både internt och externt material - Utveckla hemsidan med filmer och digitala sändningar 	Övergripande
MÅ		

4. Främja samverkan		
Uppdrag	Aktivitet	Verksamhet
Fältkurs (Samtliga kommuner)	<ul style="list-style-type: none"> - Genomföra en fältkurs per termin i samarbete med Institutionen för socialt arbete, SU - Arrangera en nätverksträff en gång per termin för fältstudenternas kommunkontakter 	Övergripande
PS		
Verksamhetsförlagd utbildning och handledning av studenter	<ul style="list-style-type: none"> - Handleda student i VFU - Uppmuntra studenter att söka uppslag till kandidat- och magisteruppsatser i de nordvästra kommunerna - Underlätta datainsamling i kommunerna 	Övergripande
AG		
Samlokalisering med FoU Nu	<ul style="list-style-type: none"> - Inom ramen för projekt genomföra samlokalisering med FoU Nu - Inom ramen för projekt undersöka styrning av FoU Nordväst 	Övergripande
AG		

Förutsättningar i form av personal och ekonomi

FoU Nordväst har sex tillsvidareanställda (3 kvinnor och 3 män) vilket motsvarar 320 % utredare och 100 % forskare). Under 2021 har FoU Nordväst två visstidsanställningar (tf FoU-chef 50 % projektanställd 75%). Två personal har doktorsexamina.

Samtlig tillsvidareanställd personal är på olika sätt involverad i kommunernas pågående FoU-uppdrag, med arbetsuppgifter som täcker den samlade tjänstgöringsgraden. Tre medarbetare vid FoU Nordväst har anställning eller uppdrag som är kopplade till tre olika lärosäten: Stockholms universitet, Göteborgs universitet och KI.

Verksamheten samfinansieras genom anslag från kommunerna enligt avtal och eventuella externa medel. Från och med 2017 är intäkterna baserade på en rörlig kostnad per kommun.

Vid 2021 års inledning beräknas FoU Nordväst erhålla externa medel från följande uppdrag: KI-projektet (30 % av en tjänst), Barnets färd (20 % av en tjänst), utvärdering Maskrosbarn (30 % av en tjänst) samt flera mindre kommunala utvärderingsprojekt (totalt ca 20 % av en tjänst).